

A GVI 2022. júliusi negyedéves konjunktúrafelvételének eredményei

Budapest, 2022. augusztus

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet olyan nonprofit kutatóműhely, amely elsősorban alkalmazott közgazdasági kutatásokat folytat. Célja, hogy elméletileg és empirikusan megalapozott ismereteket és elemzéseket nyújtson a magyar gazdaság és a magyar vállalkozások helyzetét és kilátásait befolyásoló gazdasági és társadalmi folyamatokról.

MKIK GVI Institute for Economic and Enterprise Research
Hungarian Chamber of Commerce and Industry

MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet
Budapest

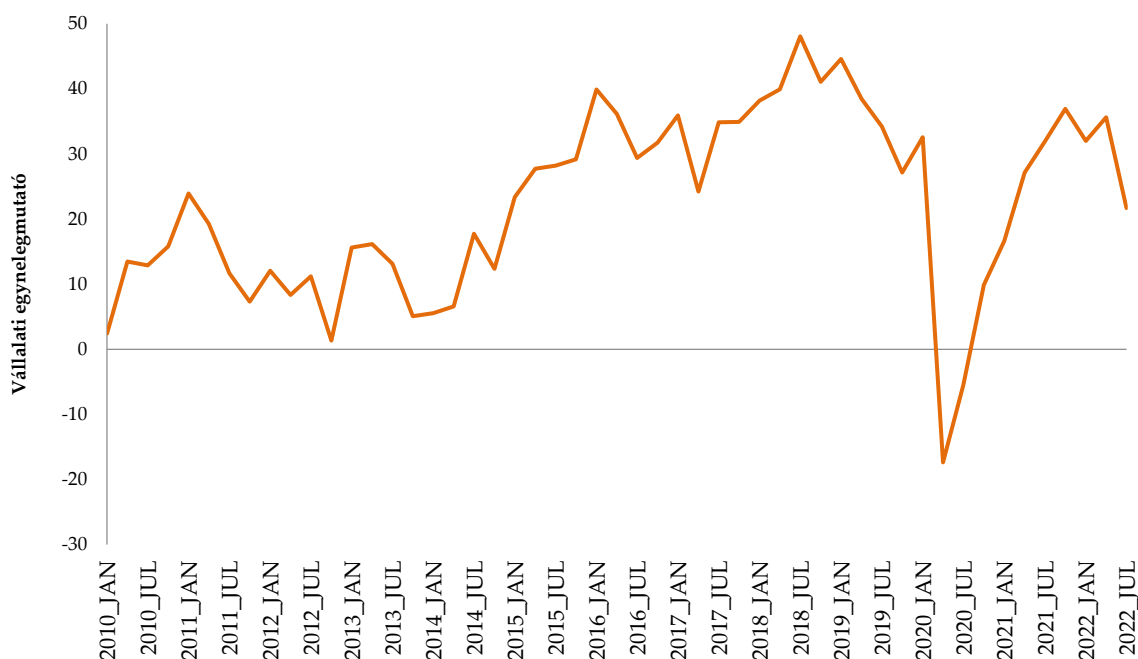
A kézirat lezárva: 2022. augusztus 8.

Cím: MKIK GVI
1065 Budapest, Lázár utca 10.
Tel: 235-05-84
e-mail: gvi@gvi.hu
Internet: <http://www.gvi.hu>

1. Konjunktúra és Bizonytalansági mutató

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) negyedéves vállalati konjunktúrafelmérésében 350 cégvezető véleményét kérdeztük cégük üzleti helyzetéről és kilátásairól.¹ A 2022. júliusi adatfelvétel eredményei szerint 2022 áprilisához képest a Negyedéves Konjunktúramutató +36-ról +22 pontra csökkent (lásd 1.1. ábra). A 2010-ben megkezdett felmérés történetében a mutató kizárólag 2020 áprilisában és júliusában került negatív tartományba, 2020 októberében azonban ismét pozitív tartományba esett, és az emelkedés – csökkenő ütemben – 2021 folyamán is folytatódott. A 2022. januári kisebb visszaesést lényegében korrigálta az áprilisi növekedés, a Negyedéves Konjunktúramutató júliusi értéke azonban jelentős csökkenést mutat, és a 2021. januári–áprilisi szint között helyezkedik el, amikor a koronavírus-járvány második és harmadik hulláma miatt jelentős korlátozások voltak érvényben.

1.1. A Negyedéves Konjunktúramutató alakulása, 2010. 01– 2022. 07.

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható érték százaskálára vetített aggregált egyenlegmutató (számításának módszerét a Függelék tartalmazza). Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató –100 és +100 közötti értékeket vehet fel. –100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

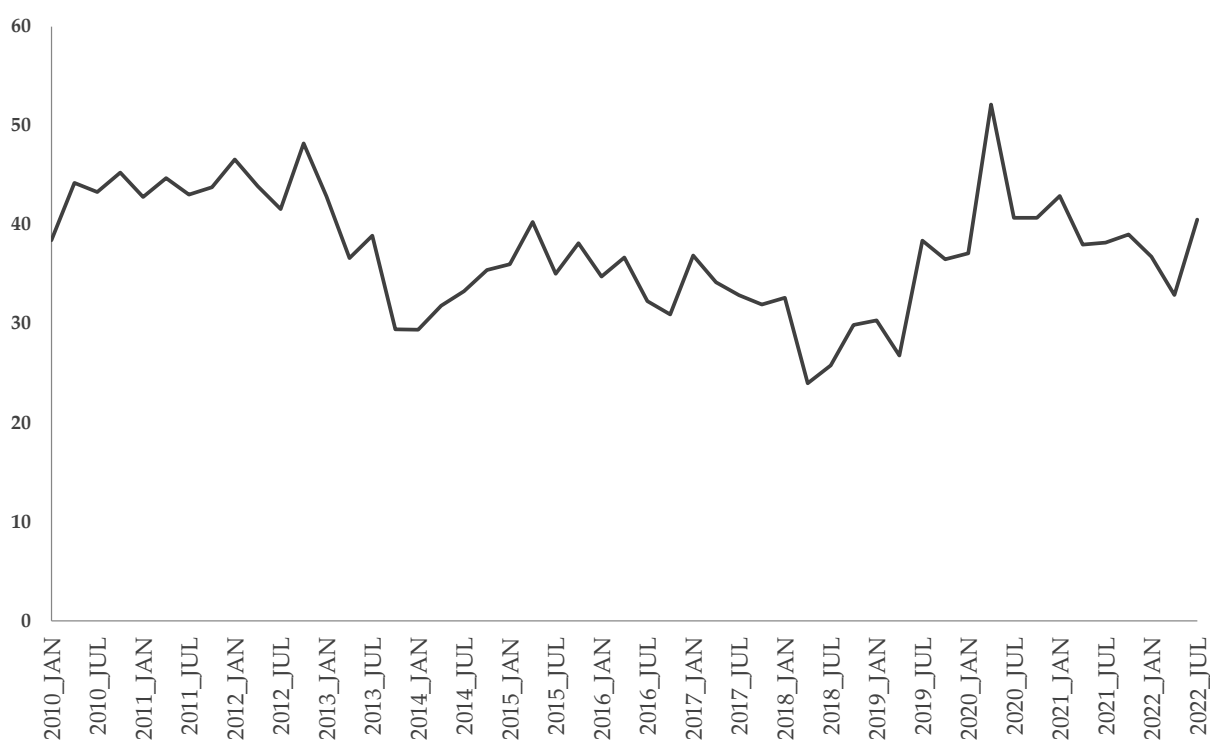
¹ A teljes mintára vonatkozóan – amely 280 kis- és középvállalkozást (20–249 fő között) és 70 nagyvállalkozást (250 fő felett) tartalmaz – a Negyedéves Konjunktúramutatót és a Negyedéves Bizonytalansági Mutatót számítjuk ki. A Negyedéves Konjunktúramutató, illetve a Negyedéves Bizonytalansági Mutató kiszámításának módját a Függelékben közöljük.

A Negyedéves Konjunktúramutató esetén az eredményeket a 2019. júliusi adatfelvételtől kezdve súlyozzuk, amely alapján a válaszoló vállalatok mintája reprezentatívnak tekinthető a bruttó hozzáadott értékhez való hozzájárulás szempontjából, az ágazatok és a foglalkoztatottak száma szerint. (Az alkalmazott súlyokat a Mellékletben közöljük.) A súlyozáshoz a KSH adatait használtuk fel, amelyek alapján a korábbi adatfelvételi hullámokat is visszamenőlegesen, egységesen súlyoztuk.

A GVI konjunktúravizsgálatának célja a vállalatvezetők aktuális, rövid távú üzleti várakozásainak feltérképezése, amely a vállalkozók számára az adatfelvétel idején rendelkezésre álló információkra, szubjektív helyzetértékelésükre támaszkodik.

A Negyedéves Bizonytalansági Mutató értéke 2022. júliusban 41 pontos szinten áll, áprilishoz képest nyolc pontos növekedés tapasztalható. Ez arra utal, hogy a hazai vállalkozások helyzetértékelése ismét lényegesen bizonytalanabb, sokszínűbb, ugyanakkor a 2020. áprilisi, kiugró mértékű bizonytalanságot tükröző eredményhez képest egységesebb. A Bizonytalansági Mutató mostani értéke a 2020. júliusi és októberi adat mellett a járványt megelőző időszak folyamán tapasztalt értékek közül a 2015. áprilisének (40 pont) feleltethető meg (lásd 1.2. ábra).

1.2. A Negyedéves Bizonytalansági Mutató alakulása, 2010. 01– 2022. 07.

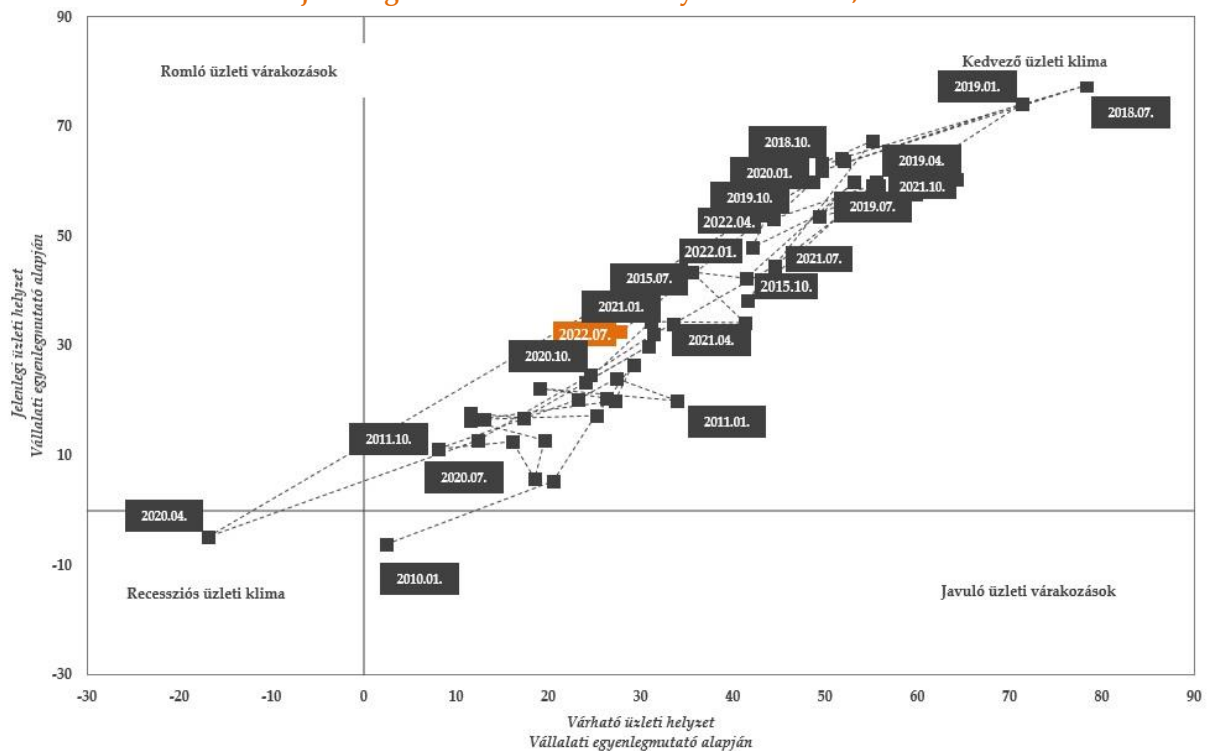
	2021. okt.	2022. jan.	2022. ápr.	2022. júl.
Negyedéves Konjunktúramutató	37	32	36	22
Negyedéves Bizonytalansági Mutató	39	37	33	41

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható érték a Negyedéves Konjunktúramutató szórása (számításának módszerét a Függelék tartalmazza).

A jelenlegi és a várható üzleti helyzet egyenlegmutatója 2022 áprilisához képest egyaránt csökkent, +54-ről +33, illetve +44-ről +28 pontra (lásd 1.3 ábra). A vállalkozások júliusi helyzetértékelése és várakozásai továbbra is kedvezőek, konjunkturális üzleti hangulatot tükröznek, de romlottak a megelőző negyedévhez képest. A jelenlegi és a várható üzleti helyzet mutatója leginkább a 2021. január, illetve a 2014. július folyamán tapasztalt értékekhez áll közel a 2022. júliusi adatfelvétel során.

1.3. A jelenlegi és a várható üzleti helyzet alakulása, 2010. 01– 2022. 07.

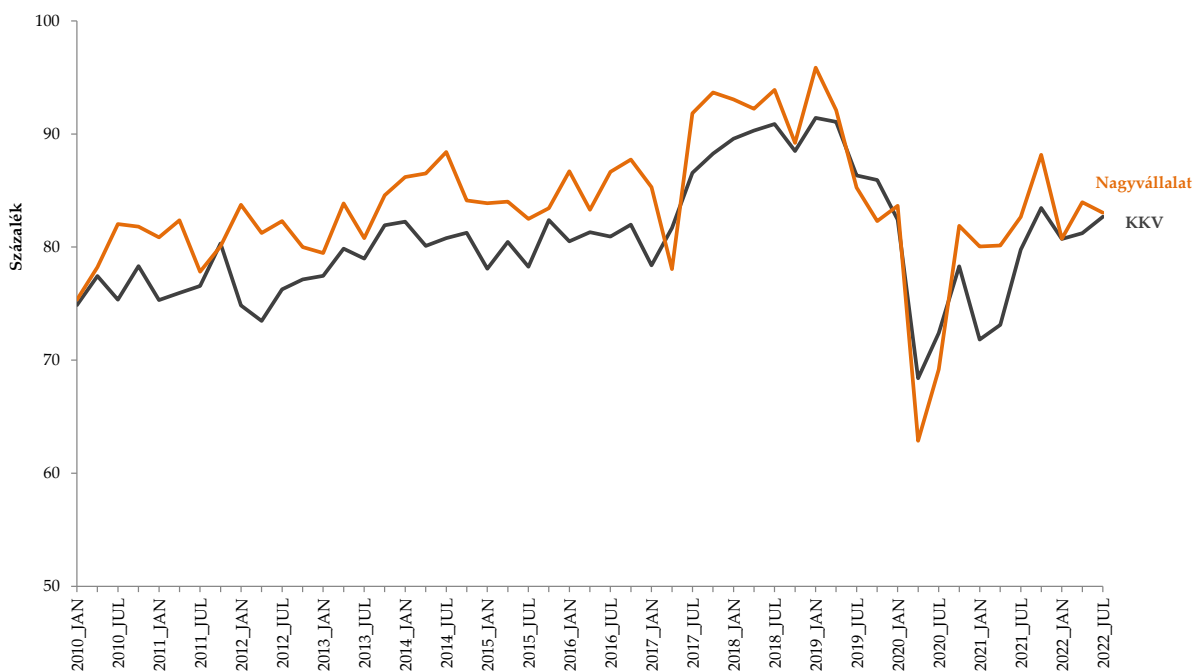

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

A válaszadó cégek átlagos kapacitáskihasználtsága júliusban összességében 83 százalékos, a 20–249 főt foglalkoztató kis- és középvállalkozások körében és a legalább 250 főt foglalkoztató nagyvállalatok körében egyaránt 83 százalékon áll. 2022 áprilisához képest a nagyvállalatok kapacitáskihasználtsága 1 százalékponttal csökkent, míg a kis- és középvállalkozásoké 2 százalékponttal emelkedett. Az előző év azonos időszakához viszonyítva a nagyvállalatok körében azonos, a kis- és középvállalkozások esetén pedig 3 százalékponttal magasabb a kapacitáskihasználtság átlagos értéke. A 2022. júliusban tapasztalt értékek lényegében megfelelnek a koronavírus-járvány következtében kialakuló gazdasági válságot közvetlenül megelőző időszak kapacitáskihasználtsági szintjének (2020. január: kis- és középvállalkozások – 82 százalék, nagyvállalatok – 84 százalék).

1.4. Átlagos kapacitáskihasználtság vállalatméret szerint, 2010. 01– 2022. 07.

Forrás: GVI 2022

2. A Negyedéves Konjunktúramutató vállalati jellemzők szerint

A Negyedéves Konjunktúramutató értéke az egyes ágazatok közül a feldolgozóipari vállalkozások esetében a legmagasabb (+25 pont), a szolgáltatások területén +23, a kereskedelmi cégek körében +17 pont, míg az építőiparban tevékenykedő cégek körében (-4 ponttal) a legalacsonyabb. Az előző negyedévhez képest az építőipari cégek esetében 21, a szolgáltató cégek körében 15, a feldolgozóipari cégek esetében 13, a kereskedelmi cégek körében pedig 12 ponttal csökkent a Konjunktúramutató értéke.

2.1. A Negyedéves Konjunktúramutató gazdasági ág szerint, 2010. 01– 2022. 07.

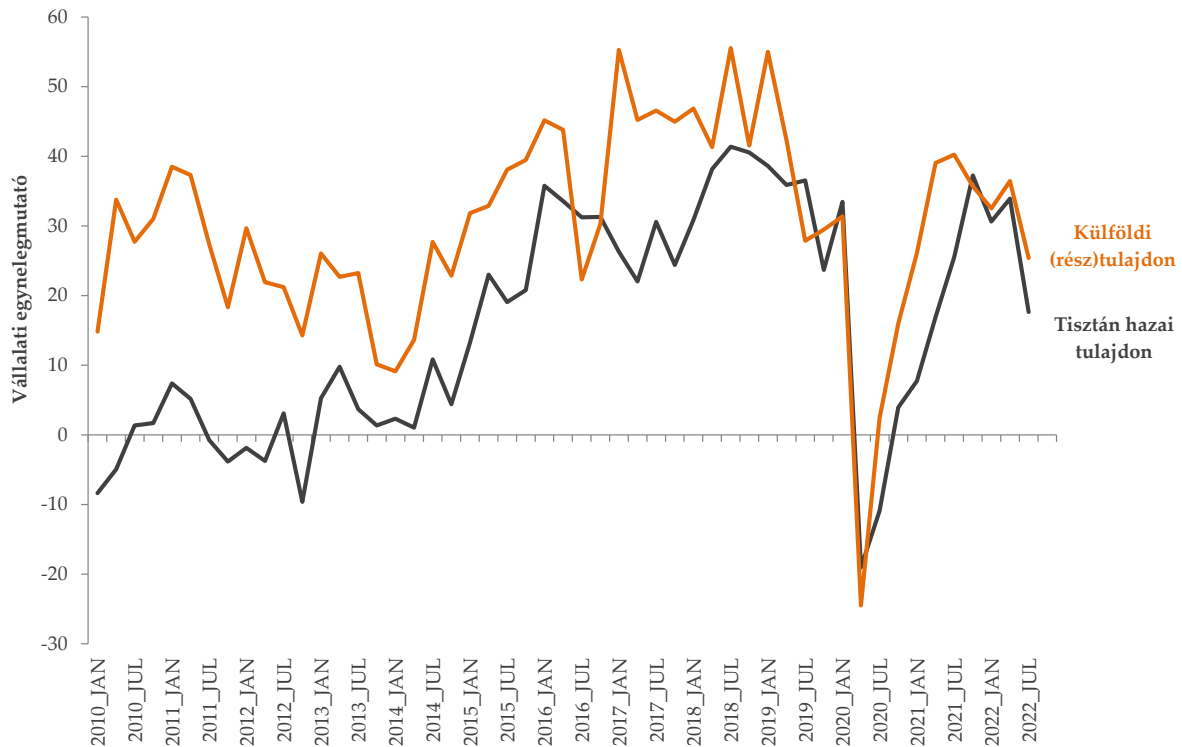

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százalékos skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

A cégeket tulajdonszerkezet szerint vizsgálva látható, hogy a tisztán hazai tulajdonban lévő vállalkozások körében +18 pont, a külföldi (rész)tulajdonú vállalatok esetében pedig +25 pont a Negyedéves Konjunktúramutató értéke. A tisztán hazai tulajdonban lévő vállalkozások esetén az előző negyedévhez képest 16 ponttal, a külföldi (rész)tulajdonú cégek körében pedig 11 ponttal esett vissza a mutató értéke.

2.2. A Negyedéves Konjunktúramutató tulajdonszerkezet szerint, 2010. 01– 2022. 07.

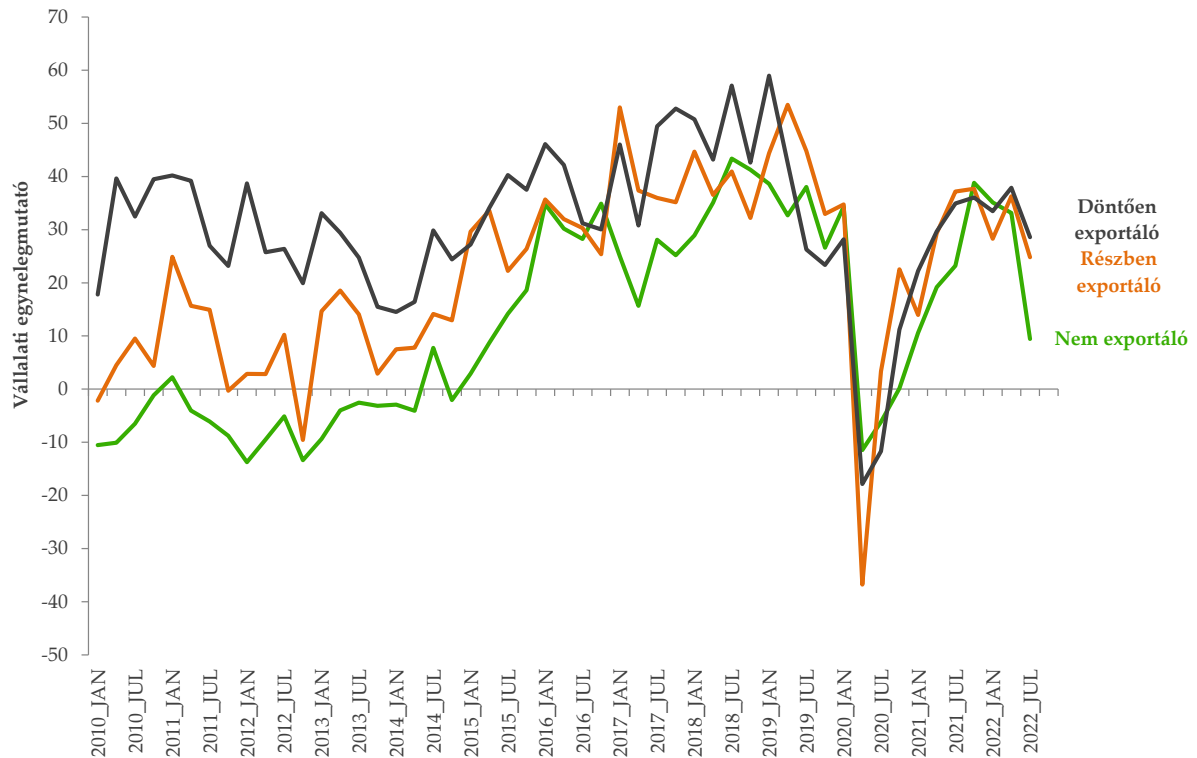

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

A Negyedéves Konjunktúramutató értéke a döntően exportáló vállalkozások körében a legmagasabb (+29 pont), a részben exportáló vállalatok körében +25 pont, a nem exportáló cégek körében pedig +9 pont. Az előző negyedévhez képest a nem exportáló cégek között 24, a részben exportáló vállalatok esetében 11, a döntően exportáló cégek körében pedig 9 ponttal csökkent a mutató értéke.

2.3. A Negyedéves Konjunktúramutató exporttevékenység szerint, 2010. 01– 2022. 07.

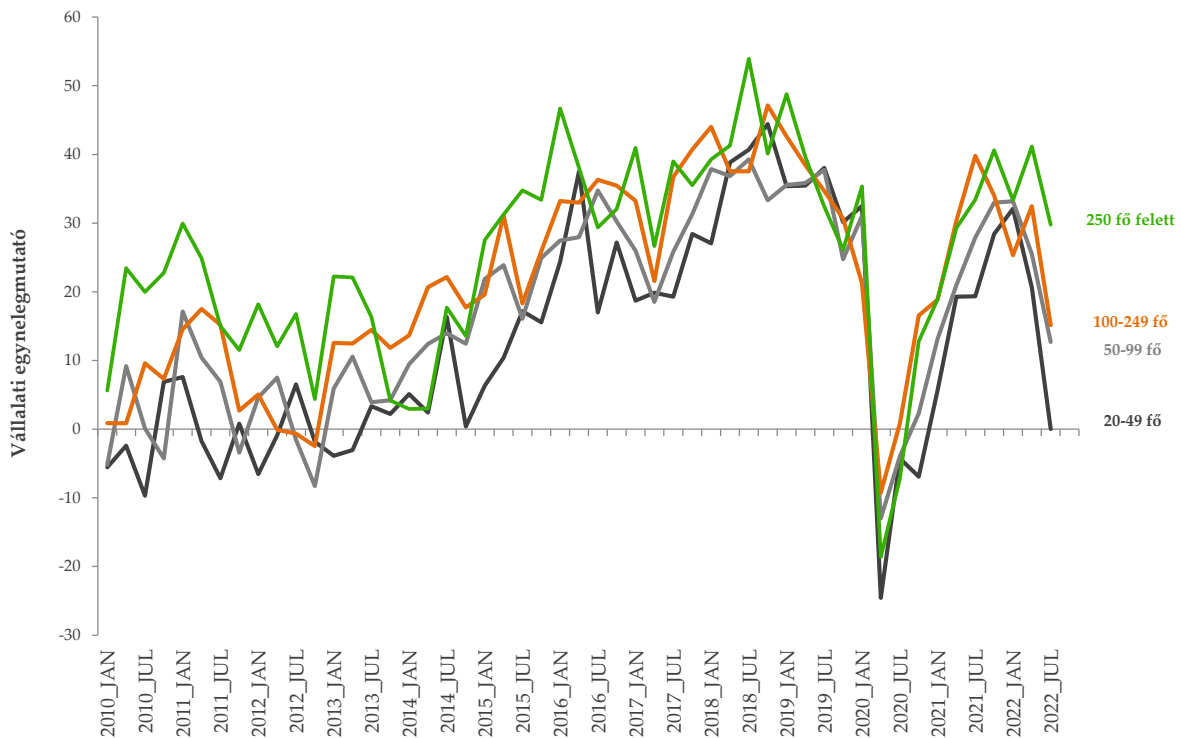

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

A Negyedéves Konjunktúramutató értéke a 20–49 fős vállalkozások esetében 0 pont, az 50–99 fős kategóriában +13 pont, a 100–249 fős cégek esetén +15 pont, a 250 főnél nagyobb vállalatok körében pedig +30 ponton áll. Áprilisi vizsgálatunkhoz képest a 20–49 fős cégek körében 21, a 100–249 fős vállalatok körében 17, az 50–99 fős kategóriában 13, a 250 fő feletti kategóriába tartozó cégek esetében pedig 11 pontos csökkenés történt.

2.4. A Negyedéves Konjunktúramutató létszámkategória szerint, 2010. 01– 2022. 07.

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százasként vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

3. A Negyedéves Konjunktúramutató komponensei

A fejezetben a Negyedéves Konjunktúramutató komponenseinek alakulását mutatjuk be a kis- és középvállalkozások, illetve a nagyvállalatok körében.

A Negyedéves Konjunktúramutató tíz komponensből áll:

- jelenlegi/várható üzleti helyzet;
- jelenlegi/várható jövedelmezőség;
- beruházási aktivitás várható alakulása;
- jelenlegi rendelésállomány;
- elmúlt féléves/várható termelési szint;
- létszám várható változása;
- kapacitáskihasználás várható alakulása.

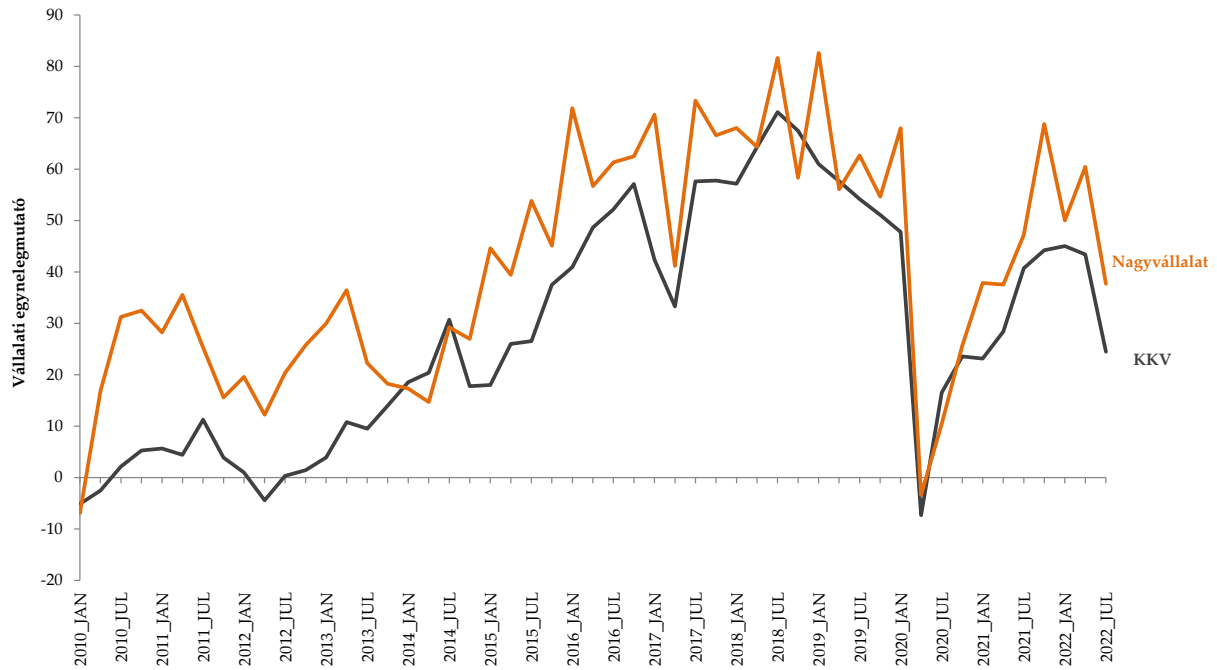
A mutató számításának és a komponensek leírásának részletei a Függelékben találhatóak meg.

Az almutatók esetében megállapítható, hogy a vállalkozások vezetői a várható létszám kivételével pesszimistábban ítélik meg a vizsgált szempontokat a 2022. áprilisi szinthez viszonyítva. Az előző negyedévhez képest a legnagyobb mértékű (24 pontos) romlás a várható jövedelmezőség megítélésére vonatkozóan tapasztalható és szintén jelentős mértékű (21 pontos) visszaesés történt a jelenlegi üzleti helyzet megítélésében is. Az előző év azonos időszakához képest a jelenlegi rendelésállomány, és a várható létszám kivételével negatívabb a vállalatok jelenlegi helyzetértékelése. A leginkább kiemelkedő mértékben (30 ponttal) a várható jövedelmezőség megítélése romlott az egy évvel ezelőtti időszakhoz viszonyítva.

A 2022. júliusi adatok alapján a nagyvállalatok, a várható jövedelmezőség kivételével, optimistábban ítélik meg helyzetüket a kis- és középvállalkozásoknál. A legjelentősebb különbség a jelenlegi rendelésállomány (30 pont), a várható termelési szint (28 pont), a várható kapacitáskihasználtság és az elmúlt féléves termelési szint (23–23 pont), illetve a beruházások várható szintjének (20 pont) értékelése esetében tapasztalható.

2022. áprilishoz viszonyítva a kis- és középvállalkozások körében az összes indikátor csökkent, legnagyobb mértékben a beruházások várható szintjének megítélése romlott (24 ponttal). A nagyvállalatok körében a várható létszám, az elmúlt féléves termelési szint, a beruházások várható szintje és a jelenlegi rendelésállomány kivételével a többi mutató romlott az előző negyedévhez képest. Az előző év azonos időszakához viszonyítva a kis- és középvállalkozások körében az elmúlt féléves termelési szint kivételével (amelynek megítélése nem változott) a többi mutató értéke csökkent, legnagyobb mértékben a várható kapacitáskihasználtsághoz (34 ponttal). A nagyvállalatok körében a jelenlegi rendelésállomány, és a várható létszám esetén tapasztalhatóak magasabb értékek 2021 júliusához viszonyítva, a többi mutató csökkent egy évvel ezelőtti értékéhez képest.

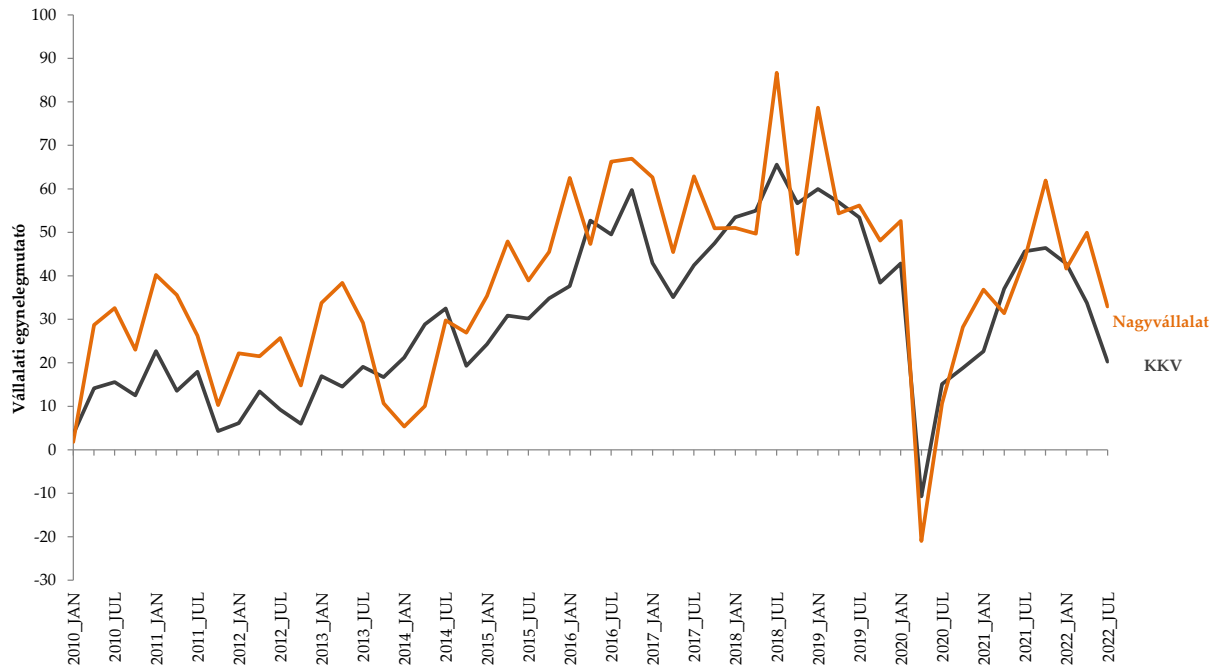
3.1. A Negyedéves Konjunktúramutató komponenseinek alakulása vállalatméret szerint – jelenlegi üzleti helyzet, 2010. 01– 2022. 07.

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

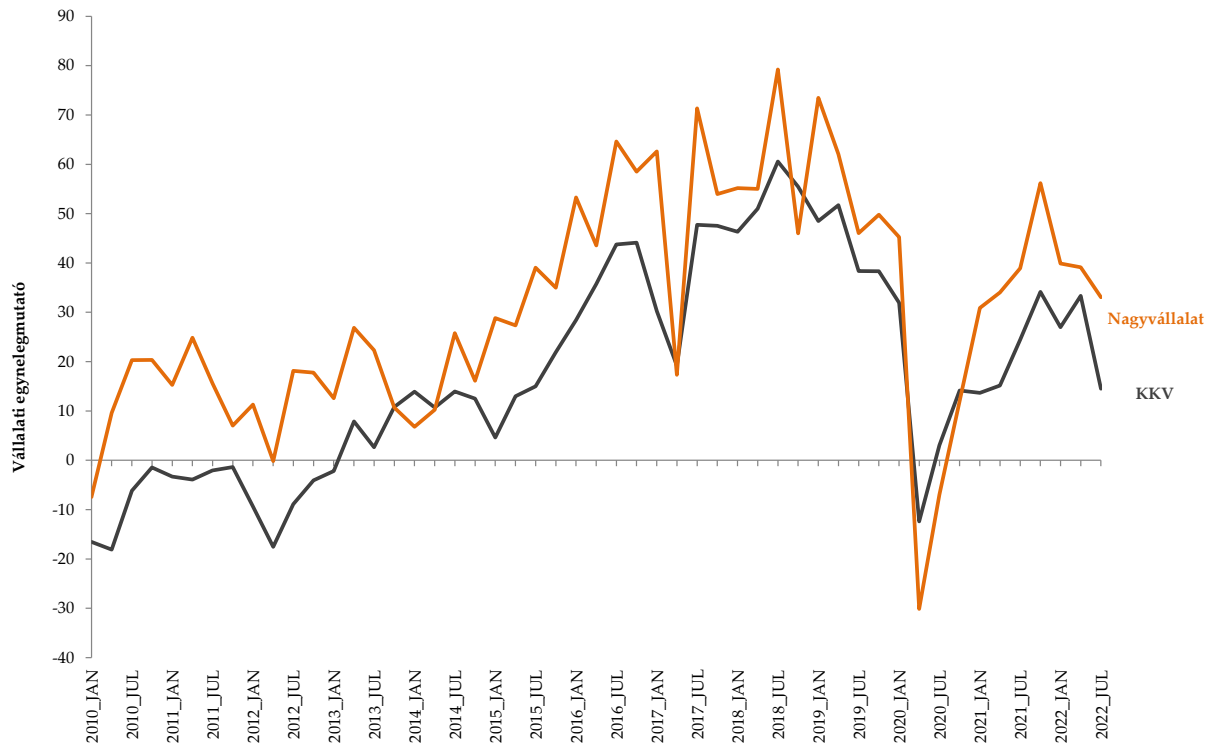
3.2. A Negyedéves Konjunktúramutató komponenseinek alakulása vállalatméret szerint – várható üzleti helyzet, 2010. 01– 2022. 07.

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

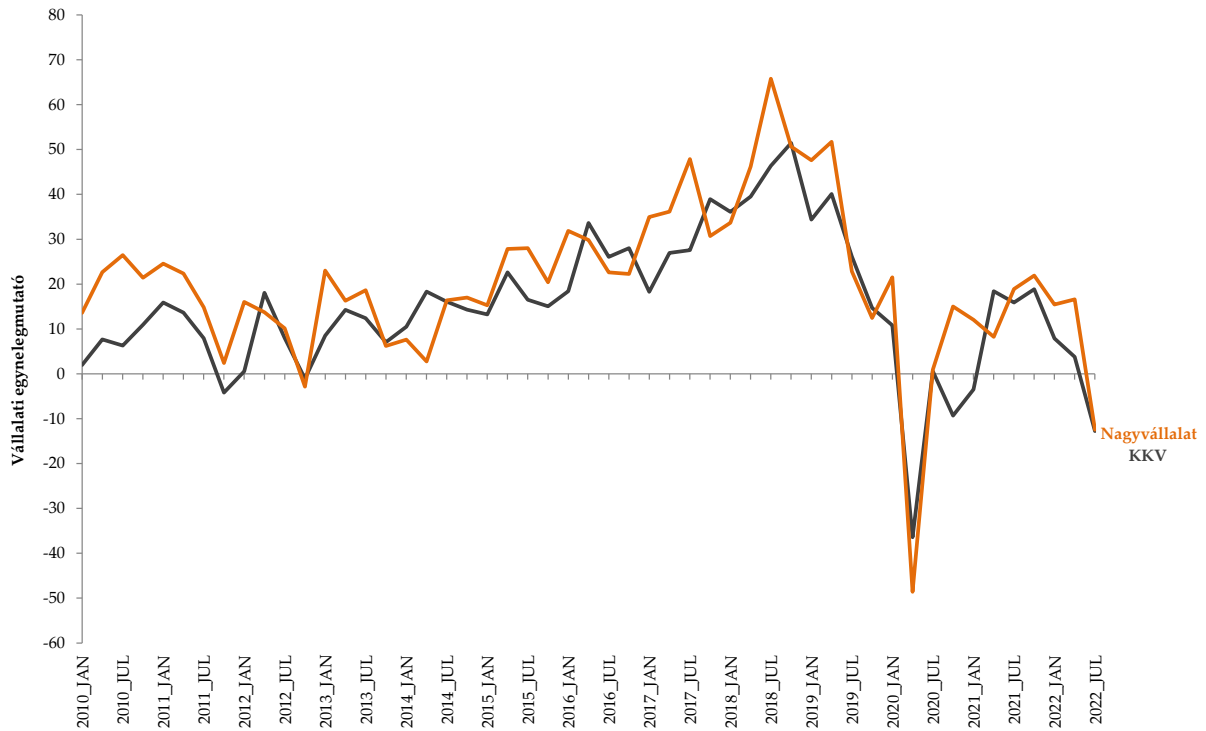
3.3. A Negyedéves Konjunktúramutató komponenseinek alakulása vállalatméret szerint – jelenlegi jövedelmezőség, 2010. 01– 2022. 07.

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

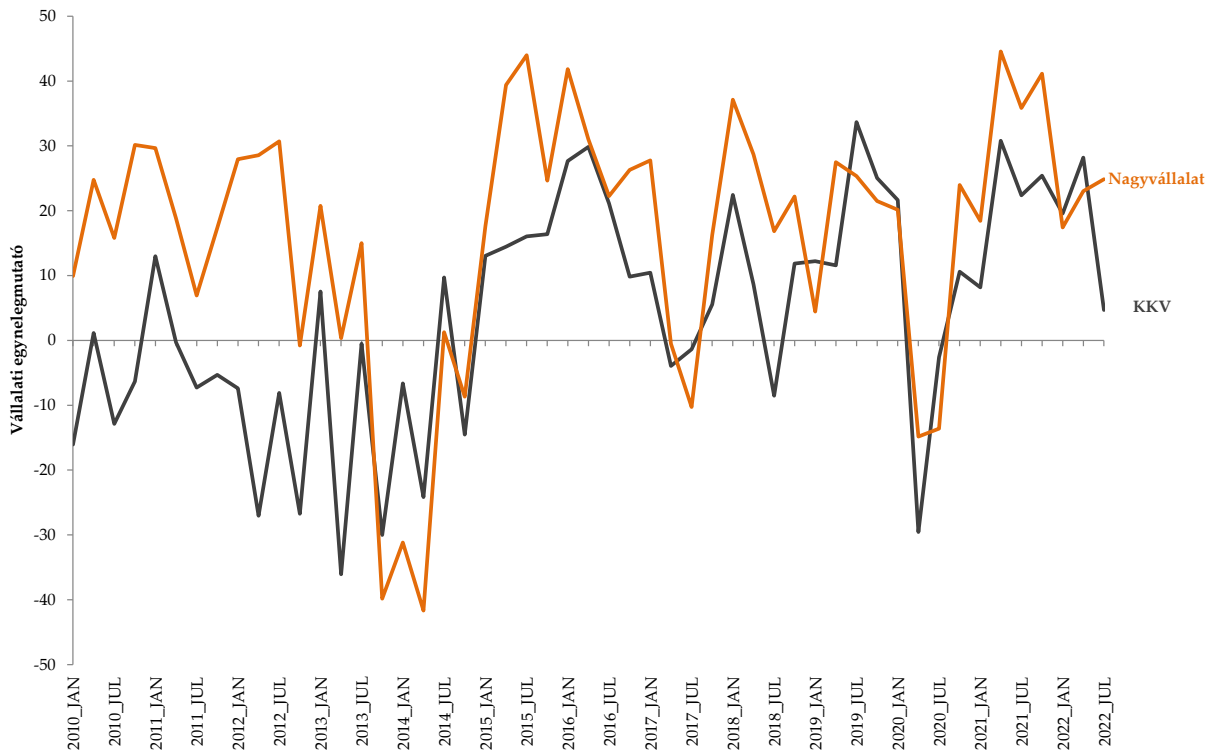
3.4. A Negyedéves Konjunktúramutató komponenseinek alakulása vállalatméret szerint – várható jövedelmezőség, 2010. 01– 2022. 07.

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

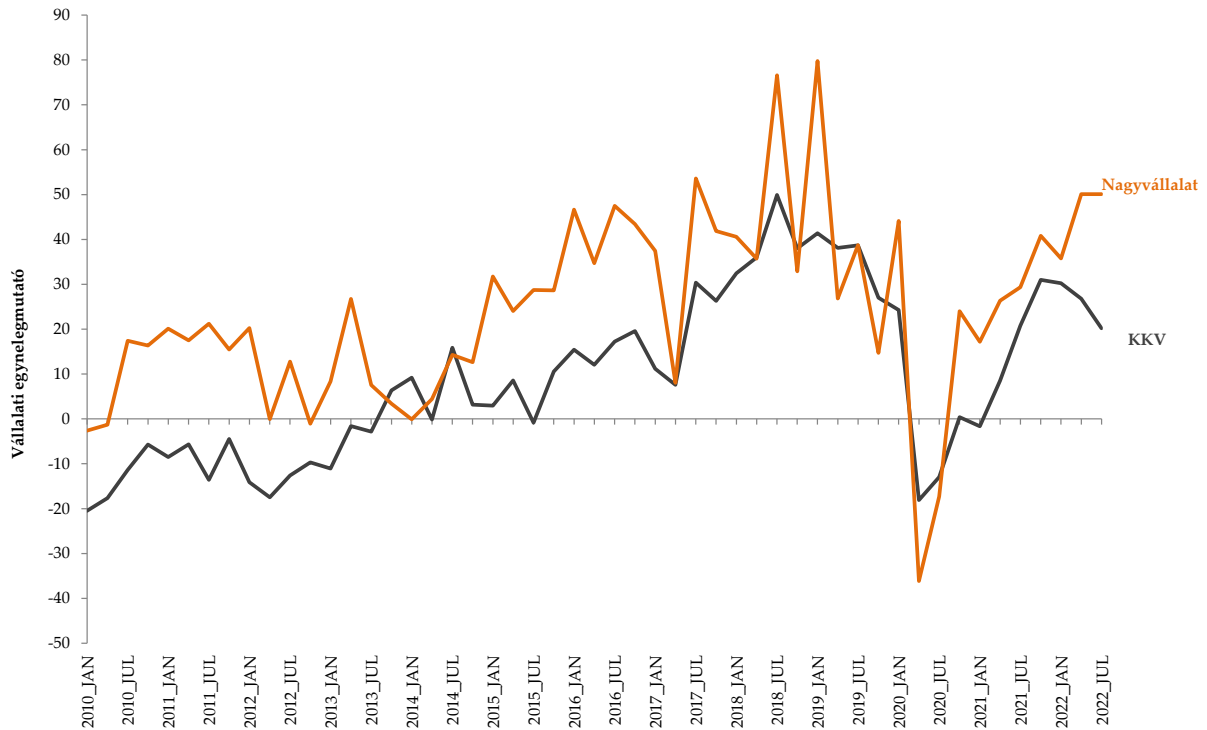
3.5. A Negyedéves Konjunktúramutató komponenseinek alakulása vállalatméret szerint – várható beruházási aktivitás, 2010. 01– 2022. 07.

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százias skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét. Az ábrához a beruházási várakozások négy értékű változóját (-100: nincs, -33: csökken, 33: azonos lesz, 100: nő) alkalmaztuk.

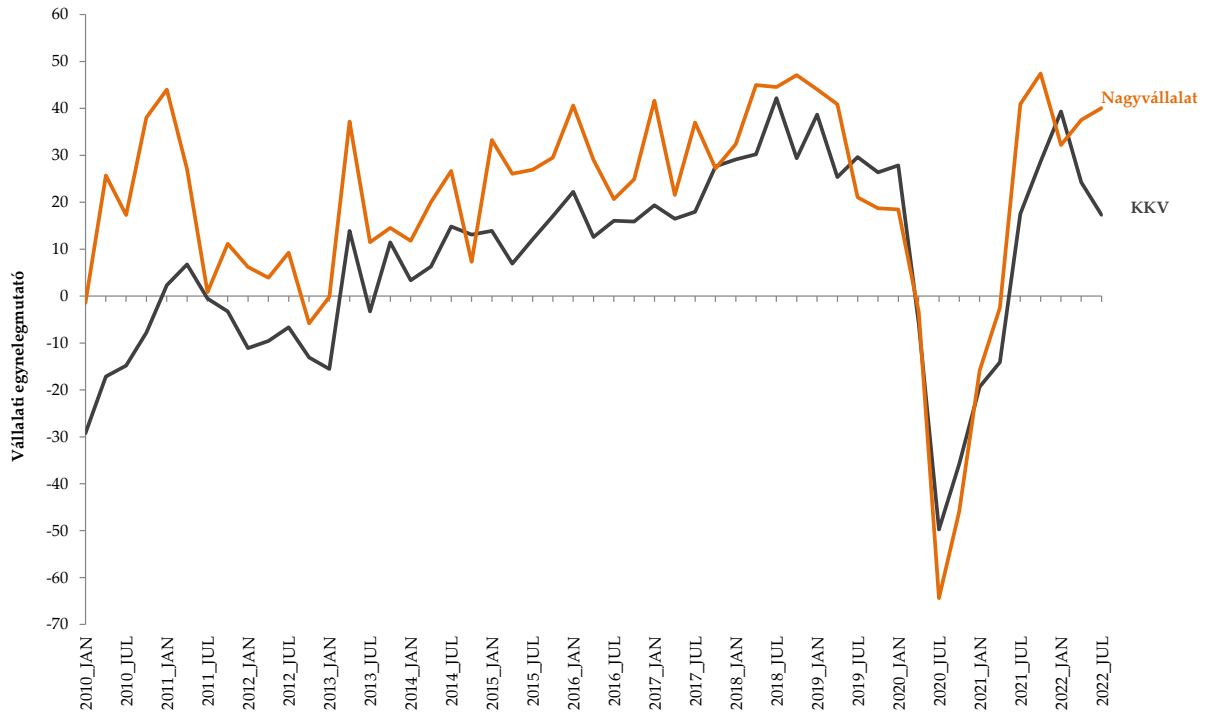
3.6. A Negyedéves Konjunktúramutató komponenseinek alakulása vállalatméret szerint – jelenlegi rendelésállomány, 2010. 01– 2022. 07.

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százas skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

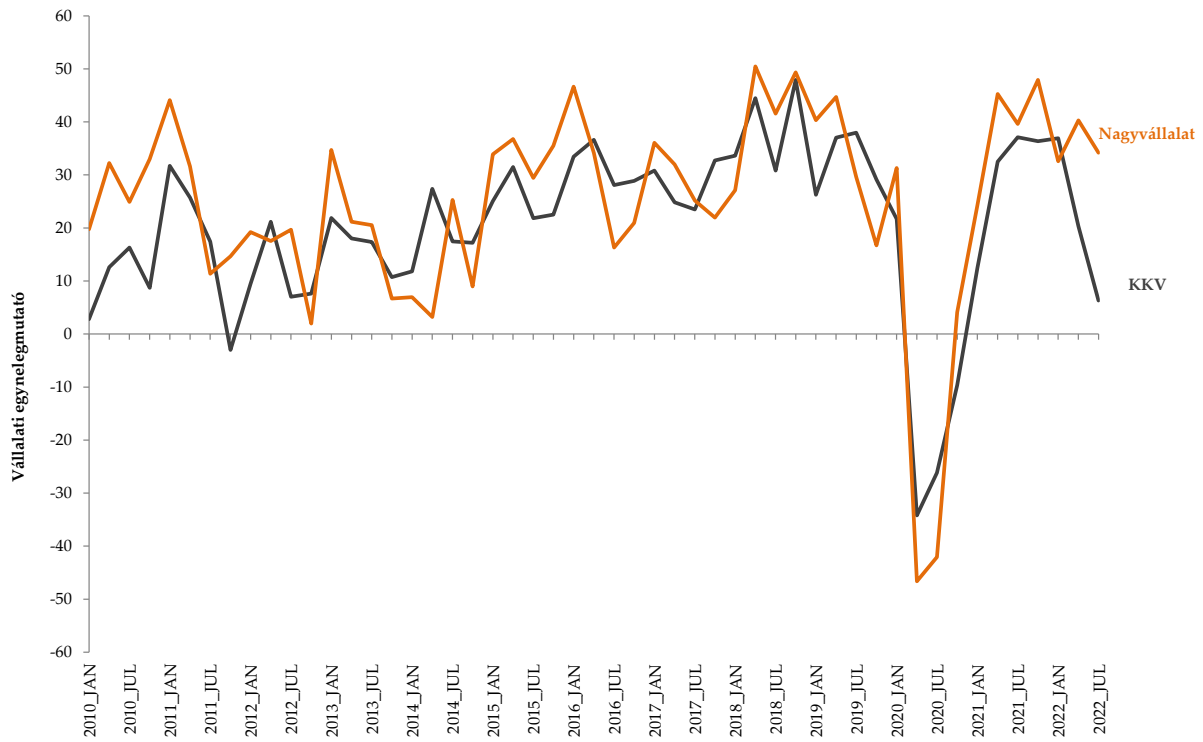
3.7. A Negyedéves Konjunktúramutató komponenseinek alakulása vállalatméret szerint – elmúlt féléves termelési szint, 2010. 01– 2022. 07.

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százas skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

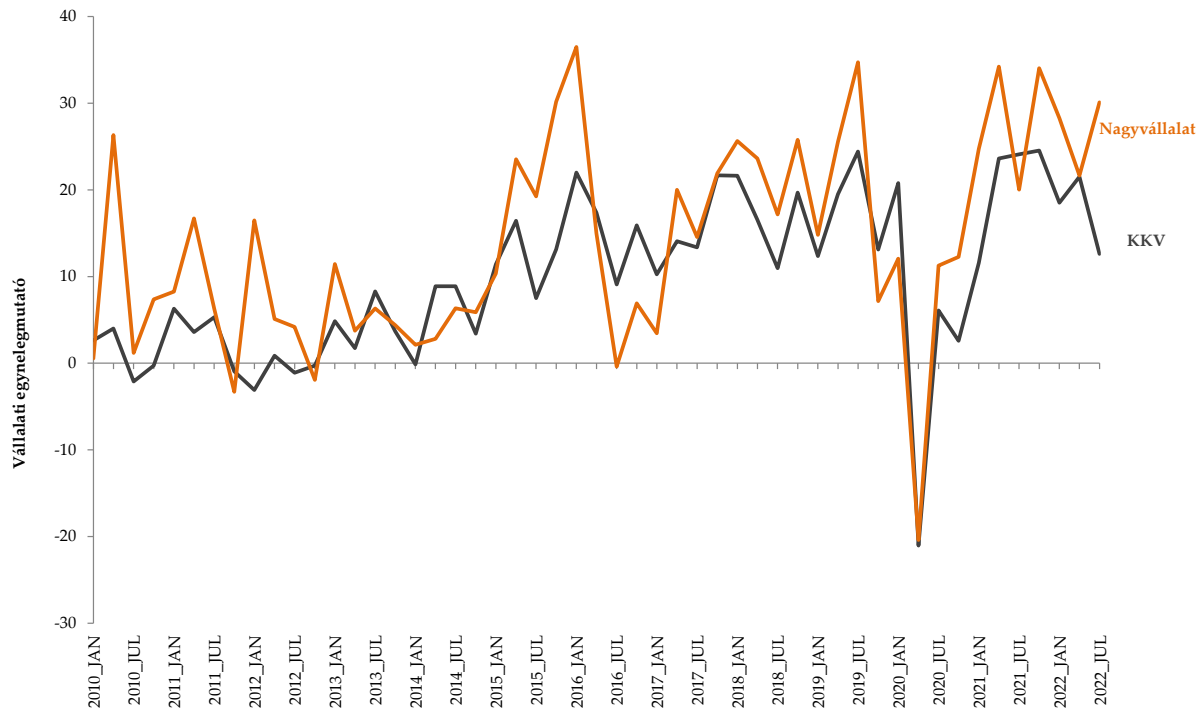
3.8. A Negyedéves Konjunktúramutató komponenseinek alakulása vállalatméret szerint – várható termelési szint, 2010. 01– 2022. 07.

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százias skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

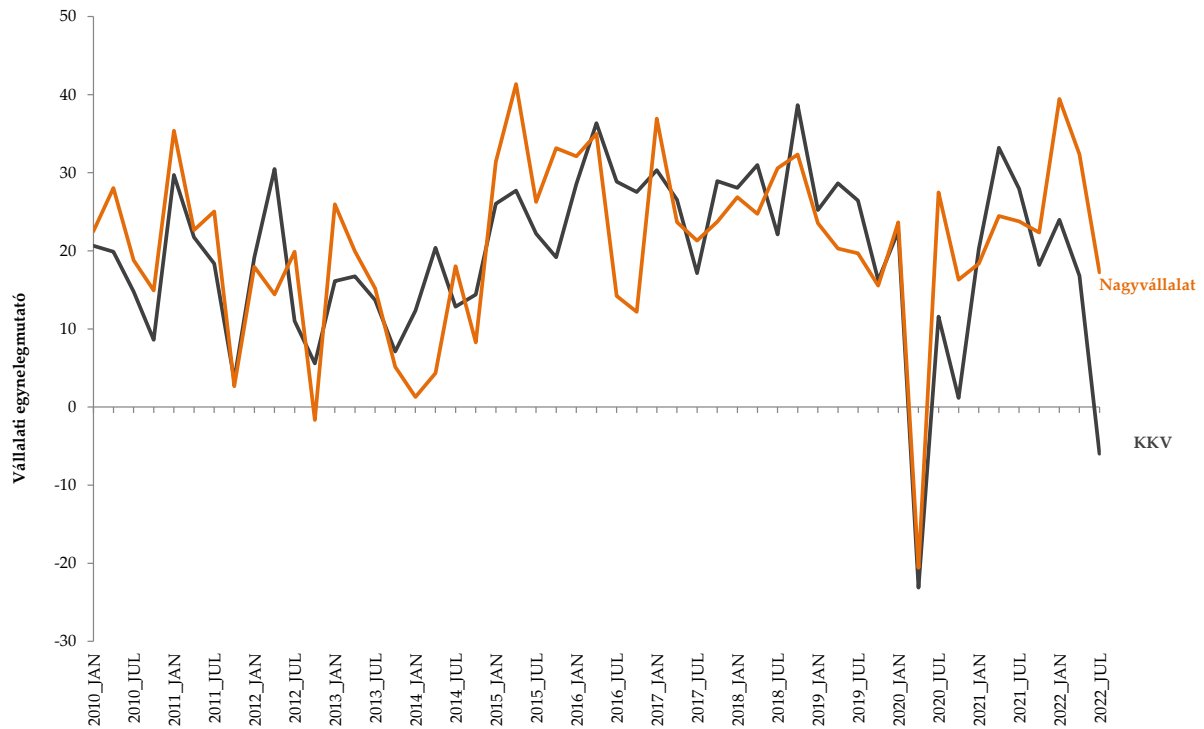
3.9. A Negyedéves Konjunktúramutató komponenseinek alakulása vállalatméret szerint – létszám várható változása, 2010. 01– 2022. 07.

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százszálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

3.10. A Negyedéves Konjunktúramutató komponenseinek alakulása vállalatméret szerint – kapacitáskihasználás várható alakulása, 2010. 01– 2022. 07.

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százszálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

Függelék²

A Negyedéves Konjunktúramutató kiszámításának képlete

$KI = (raj_ + uhj_ + vjj_ + tszm_ + lvv_ + uhv_ + vjv_ + cue_ + tszv_ + bvv_)/10$, ahol:

RAJ_:	rendelésállomány
UHJ_:	jelenlegi üzleti helyzet
VJJ_:	jövedelmezőség jelenleg
TSZM_:	termelési szint az elmúlt félévben
LVV_:	létszám várható változása
UHV_:	várható üzleti helyzet
VJV_:	várható jövedelmezőség
CUE_:	kapacitáskihasználás várható alakulása
TSZV_:	termelési szint várható alakulása
BVV_:	beruházási aktivitás várható alakulása

A Bizonytalansági Mutató kiszámításának képlete

BM = a Konjunktúramutató szórása

Az értékek jelentése

A mutatók értékét felmérő kérdésekre a vállalatok „Jó/Javul/Nő/Javulni fog/Nőni fog” válaszai 100 pontot, „Kielégítő/Nem változik/Azonos lesz/Változatlan” válaszai 0 pontot, „Rossz/Romlik/Romlani fog/Csökkeni fog/Csökken” válaszai pedig -100 pontot érnek.

A várható beruházási aktivitás négy értékű változójának értékei a következők. -100: nincs, -33: csökken, 33: azonos lesz, 100: nő.

²A minta alapmegoszlásai és jellemzői, valamint az ábrákon bemutatott mutatók részletes adatai a [kutatás honlapján](#) elérhetők.